

Karlínské listy

LES

Editorial

Je konec 2. školního pololetí a vychází 2. vydání KL za školní rok 2024/2025. Tématem je les.

S koncem školního roku přichází horko. Není lepšího místa než les, kam se zašít před horkem, ale především v lese na vás číhají klišata. A stejně jako oni i naše drobné útvary vám vysají trochu té životní síly. Hurá na ně! (rd)

Chráněná zvířata v českých lesích

České lesy jsou domovem mnoha druhů zvířat, z nichž některá patří mezi zvláště chráněné. Důvodem ochrany bývá jejich nízký počet v přírodě, ztráta přirozeného prostředí nebo citlivost na lidskou činnost. Ochrana těchto druhů je stanovena zákonem a její porušení může vést k pokutám. Cílem je zajistit, aby tyto druhy zůstaly součástí naší přírody i do budoucna.

Mezi nejznámější chráněné druhy patří rys ostrovid, vlk obecný nebo výr velký. Rys je samotářská šelma s výborným sluchem a zrakem, která se vyskytuje hlavně na Šumavě a v Beskydech. Vlk se do české krajiny vrátil přirozeně a je důležitý pro udržení rovnováhy v přírodních ekosystémech – například reguluje početnost srnců nebo divokých prasat. Výr velký je naše největší sova a hnízdí nejčastěji v lesních porostech nebo skalách.

Další chráněné druhy zahrnují například netopýra velkého, čápa černého nebo mloka skvrnitého. Každý z těchto druhů má v přírodě svou funkci, a i když si to možná neuvědomujeme, jejich úbytek může narušit rovnováhu v ekosystémech.

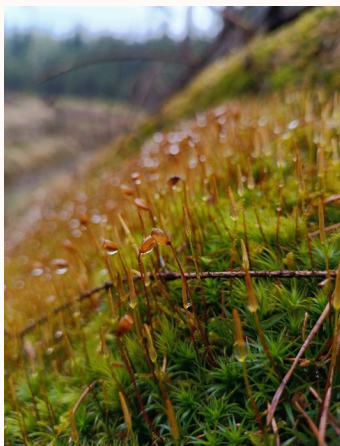
Ochrana přírody není jen povinnost státu, ale i každého z nás. Chovat se v lese ohleduplně je to nejmenší, co pro tyto živočichy můžeme udělat. (Jakub Michaeli)

Les není jen procházka

Když se řekne „les“, většina z nás si představí klidnou procházku nebo sběr hub a lesních plodů. České lesy jsou skutečně rozmanité a pestré a jsou domovem nespočetných organismů. Často však zapomináme, že les není jen pro nás a naše procházky. Je to útočiště zvířet, kolébka rostlin, ale především plíce celé planety.

Přes veškeré benefity, které pro nás tyto ekosystémy dělají, se k nim chováme s neúctou. Mnohokrát jdete po pěšince mezi stromy a vidíte plastovou láhev nebo obal od bonbonů. Znečištění není jediný problém, se kterým se lesy potýkají, k jejich tichému úbytku přispívá i odlesňování a vypalování.

Příště až půjdete na procházku, zamyslete se nad tím, jak by nám bylo, kdyby tu stromy nebyly. Odpadky, které si přinesete, si odnese zpět. Vždyť lesy pro nás toho udělaly už dost. (Hani W.)

Mykorhiza: tajná řeč stromů

Už od starověku lidstvo věřilo, že s námi stromy komunikují a nabádají nás k tomu, abychom navštívili jejich lesy. Dnes už však víme, že k nám stromy doopravdy nepromlouvají, ale je vědecky prokázáno, že komunikují spolu, a to pomocí mikroskopických hub v půdě. Tento proces se nazývá mykorhiza a jeho základem jsou dvě řecká slova: houba a kořen. Jak už je ze samotného názvu patrné, jedná se o vzájemné soužití hub s kořeny vyšších rostlin, jako jsou stromy a keře. Mezi těmito rostlinami je vytvořen komplexní systém, díky kterému si mohou předávat informace nebo potřebné živiny. Bioložka Suzanne Simard při svém výzkumu bříz a douglasek zjistila, že dokud břízy nemají listy, douglasky jim poskytují uhlík a břízy je zase na oplátku chrání před parazitární houbou václavkou. Nad těmito stromy v lese je vždy jeden nadřazený a také nejstarší, ten označujeme jako mateřský strom. Jeho funkcí je udržet celý ekosystém v rovnováze a předávat své zkušenosti ostatním rostlinám.

Pokud je tento strom pokácen, naruší se celá infrastruktura lesa a rostliny mohou být ohroženy. Tento problém si však většina dřevorubců neuvědomuje a nezáměrně ohrožuje lesy.

(Jolana Redlichová)

Přidalův román

Mezi prostými lidmi své generace tyčil se jako věčně žhnoutzí maják F. Přidal. V jeho obyčejném životě – a přetzi tak plném drobných radostí – nezahlédl by řádný pozorovatel dotzela ničeho rozporovavšího poklidného žití, od nejčirějšího rozbřesku – ranného slunobití – po scházející tvář večerního startze – poslední tahy slunečné olejomalby – bruslil F. Přidal umně a ladně po stříbrném jezeře hladkého bytí všeobklopující lásky, blahobytu a pohodlí, nesrážaje ponikdy s ohavou svárem a na sto verst vyhnuv se dvojjakosti potměšilého absurdna. Svět byl v pořádku a on žil blaze. Život se ubíral svým volným, milosrdným tokem, jež nenechával ni pomyslení pro nenadálé situace, které by vyvedly člověka z míry. Byl to život v celé své úplnosti, nedílnosti blažený, v jehož náručí slavil F. Přidal každý prožitý nádech.

Mimoto i ve sférách sněžné lyriky – to jest zrak upřen přes purpurovou mlhu clonu, dmoutzí se pas kol bělostných hrbů útesů Ionského (tak vzdáleného) moře, to jest snad bez konce do všech stran rozlívši se nazlátlý vosk pěstěných polí, v každém jehož klasu dozrává sto prvotřídních skýv, to jest nachu, nachově skvoucích se máků, máků lán, to jest průzračné chmýří mladických toků vzpoury v odstíně lesa, to jest skvost démantů, honosný ornament drožkaře káry pokoutných ulitz skrytého podzámčí, to jest litz kněžny ruměntze ztrateného v půlnočním poledni rozžhlých petrolejek, to jest uhelná mdloba cihelných hor ztratených v záru dělnitzkého splínu – shledával jen stěží nežádoutcích odchylek, jež svou nepoetičnost v vyhrátém loži budi malířského krajinkáře. Perlet říční pěny zůstávala perleti, oblačný závoj spanilého údolí zůstával oblačným. Nedivme se proto F. Přidalu, prožíval-li každý onen tolik slavený nádech nadmíru básnitky.

Ustanovme však ještě alespoň ty nejméně dílné Přidalovi rysy, bez nichž vytratil by se z jeho (vždy tak radostné) tváře k nepoznání její ráz. Ostatně již je tomu zvykem, poznat jedintze slov ohromných, přetz ne však větších činů. A netřeba zmáhavé akademitzké korespondentze, abychom tuto stránku jeho života rozklíčovali, vždyť byl člověkem mírným, veskrze spokojeným se vším, čeho si životem dobyl. (pokračování na druhé straně)

A pak se zastřelil.

"From my rotting body, flowers shall grow
and I am in them, and that is eternity" -
Edward Munch

Dle Lavoisierova zákona zachování
hmoty nemůže být hmota vyrobená ani
zničena. Každý atom a každá molekula
tvořící nás tu zůstane i po naší smrti. Naše
tělo se rozpadne zpět na prvky, ze kterých
se dříve skládalo, a ty se pak začlení do
jiných celků.

V přírodě existují takzvané "nurse logs".
Jsou to spadlé kmeny stromů, které slouží
jako útočiště pro malé sazeničky. Poskytují
jim vodu, živiny, sluneční záři a ochranu
před nemocemi.

Díky mechu, který tyto vraky kmenů
poroste, se v nich zadržuje vlaha, což
zrychluje jejich rozklad a dělá z nich
materiál pro zakořenění jiných organismů.
I malá zvířata se v nich často usazují, čímž
dodávají další organickou hmotu ve formě
zbytků potravy a trusu. Rozpad tohoto
odpadu přispívá k vytvoření vydatného
humusu.

Tento cyklus smrti a znovuzrození je v
ekosystémech klíčový pro jejich zdraví.
Mrtvolky zvířat, podobně jako stromy,
jsou v přírodě nedílnou součástí její
dlouhověkosti. Všechny živé organismy
jsou složené z nutrientů, které získaly
během svého života. Když tedy zvíře umře,
jsou tyto látky volně dostupné pro
mrchožrouty a mikroby, které by je jinak
těžce získávali. Zde začíná jejich závod.

Taktika jednobuněčných organismů
spočívá v tom udělat tělo nechutné a
nejedlé pro vše ostatní. Pokud tak udělají
dříve, než zdechlinu najdou mrchožrouti,
tento boj "vyhrávají".

Obě strany však pomáhají stejným dílem.
To je, že vracejí prvky zpět do tohoto
nekonečného oběhu.

A poté stejně jako pomocné kmeny
stromů, se i mršiny zvířat převtělí do
bohaté černozemě, z níž po nějaké době
vyrostou i květiny.

(Anežka Gálíková)

Výčet lesa

(24.5. 2025 14:57:22) Les (37433m²)
(vzdálenost od písmáka Váváka: 66,43 km)
vedle silnice 118, pohled bakovský, pravá
strana, bez části levé (50°):
Bod vrcholku (288 m.n.m.) (16'), útroby
vrcholku s větším poloměrem otvoru než 1,33
cm, 1, délka 5 metrů, šířka 2 metry, šterbiny
vrcholku delší než 1,33cm, 0, (18.8"N)
Stromoví 5722, probudíme spící šlahouny, které
straší o šálivých akátech, akátověcstvo, 0,
Keřovecstvo stíhá dohnat počet 4000, přičemž
prozatím čítá 3722 kusů. Směšno pátračům
bylinek a podobných, počet ustálen není
Hub je 20722M* (Morretho jednotka
slisovaného mycelia)
Suché hmoty bylo dne 24.5. na 3 tuny,
nejednoznačně popsateľné hmoty 722 kg
(14") Plazů v přímém styku se sluncem, 5, bez
zadní levé končetiny, 1, se šterby na vzduchu,
1 (slepýš, zbylých 15 lze nalézt v 2,3 sektoru
(05'50) Ptactvo, hnízda opuštěná, 22, hnízda
používaná, 22, holub hrivnác, 17, holub
hrivnác bez pravé nohy, 1, káně bez ducha
schopného tvořit, 7, poštolka s leteckou trasou
přes sektor 2, 1, v třepotavém letu zatím bez
pádu, 1, skřehotající bažant na okraji lesa, 1,
brhlík, jehož přelet nemíří doprava, ani do
sektoru 3, 4, ptactvo se příliš nesnaží
(.1"E) Šavec, který nevydává zvuk, 12, jelen,
jehož zebra slouží ptáčkům jako bidlo a kdyby
žil, tak by mu proleženiny na pravé straně
způsobily nepříjemnosti, 1, srnka bez bázně, 0
, kanec se zvýšenou teplotou, 2, svině s
mláďaty, 1, veverka bez zadní levé končetiny, 0
,
š
Plocha rezné i hladké tkaniny roztroušené po
lese, 722m²
(722) člověčenství odpad, 722 kg, hluk
člověčenstvem vydáný, 10db, počet jedinců
uprostřed lesa, 1, počet jedinců na okraji
lesa, 0,
Počet jedinců uprostřed lesa, 0, počet jedinců
na okraji lesa, 1, (722)

(rd)

Somnus Turdi merulae - při procházce lesem,
když procházel jsem vřesem.

Včera, je to jak včera, co viděl jsem kosa spát.
Byl sám a obklopen kvítím.
Mám nutkání se ptát: proč tam ležel, zrovna v
kvítí?
Už vím, ach vím proč.
Jak pestrý barev kolotoč,
tam, tam nádherně jsou květy skvoucí,
ani po slovech vánku se nepohnou.

Právě proto odpočívá,
odpočívá a ve snu zpívá.
A když přijde správný čas,
čas určený k vstávání,
ještě chvíli odpočívá,
než ho vzbudí krápní,
pak hlavu k zemi skloní zas.

A pak dlouze, dlouze, tvrdě spí.
Ano, stále jenom tvrdě spí,
tíše, však už se znova nevzbudí.
Jistě by chtěl, chtěl by vzlétnout snad,
ale už nemůže, ne když mezi kvítí spadá.
(Antonín Podlipský)

Mystérium nudismu odkrývá váš taj
na odlehlém balvanu sčítá Wittgenstein
v shon čtyřset hektarů jehličnaté půdy
pod stínem ohyzdné čirosté luny
usedla deputace v okrsku jahodníků
státní sed slet jazykových pracovníků
vějíře tangem jdou athénsky sovích per
„hlasujme, pánové, o vyřazení buky er“
Mystérium nudismu odkrývá váš taj
v vzdáleném srubu sám snídá Wittgenstein
(Sebastian Havel)

Zdroje

K prvnímu článku:
<https://cs.m.wikipedia.org/wiki/>

Seznam_ohro%C5%BEen%C3%BDch_%C5%BEivo%C4%8Dich%C5%AF_v_%C4%8Cesku
https://mzp.gov.cz/cz/zvlaste_chranene_druhy
https://cs.m.wikipedia.org/wiki/Rys_ostrov
ke čtvrtému článku:
https://en.m.wikipedia.org/wiki/Nurse_log
<https://www.wur.nl/en/project/the-importance-of-carcasses-in-nature.htm>

Konec zvonec

Redakce: Ryan Devitt, Jakub Michaeli, Hani W.,
Jolana Redlichová, Anežka Gálíková
Ilustrace: Anežka Gálíková
Grafika: Ryan Devitt
Poděkování Janu Sumcovovi za pomoc, Evě
Turanové a Marcelle Foersterové za korektury.